

تبیین مفهوم اخلاق در آموزش مجازی از دیدگاه اعضای هیأت علمی

فیروزه فیروزه چیان، ایده دادگران*

مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی، مرکز مطالعات دانشگاه، دانشگاه علوم پزشکی گیلان، رشت، ایران

آموزش مجازی یکی از بخش‌های آموزشی است که امروزه بیش‌ترین رشد را در صنعت آموزش به خود اختصاص داده است. این در حالی است که با استفاده‌ی روزافزون از تکنولوژی‌های ارتباطی جدید، اهمیت توجه و بحث در رابطه با مسائل اخلاقی نیز افزایش می‌یابد. به همین منظور مطالعه‌ی حاضر با هدف تبیین مفهوم اخلاق در آموزش مجازی از دیدگاه اساتید دانشگاه علوم پزشکی گیلان انجام شده است.

روش کار: به منظور دستیابی به اطلاعات عمیق، این مطالعه به روش کیفی و با رویکرد تحلیل محتوای کیفی قراردادی انجام شده است. روش نمونه‌گیری هدفمند بود و ۱۴ نفر از اساتیدی که تجربه‌ی آموزش مجازی داشتند انتخاب شدند. تعداد نمونه‌ها بر اساس به اشباع رسیدن داده‌ها تعیین شدند. روش جمع‌آوری داده‌ها مصاحبه‌ی نیمه ساختارمند (با ۹ نفر) و پرسشنامه حاوی دو سؤال باز در رابطه با اخلاق در آموزش مجازی (۵ نفر) بود. از تحلیل محتوای داده‌های حاصل از مصاحبه‌های انجام شده و محتوای متنی، در رابطه با تبیین مفهوم اخلاق در آموزش مجازی ۴۱۲ کد اولیه استخراج شد که تا مرحله‌ی نهایی پژوهش مورد بازنگری و اصلاح قرار گرفت، به‌طوری‌که در مرحله‌ی نهایی به ۱۳۱ کد تقلیل یافت. در این مطالعه ۳ تم اصلی و ۸ زیر تم: عوامل دانشجویی (مسئولیت اخلاقی، آزادی عمل)، عوامل محتوایی (مالکیت فکری، مدیریت منابع، مناسبت) و عوامل مدیریتی (امنیت شبکه، مدیریت دروس، امانت داری) همراه با ۲۱ طبقه استخراج شد. اگرچه آموزش مجازی تحولات شگرفی را در زمینه‌ی آموزش ایجاد کرده است، ماهیت آموزش مجازی به‌گونه‌ای است که منجر به ایجاد مسائل جدیدی در حیطه‌ی اخلاق نیز می‌شود. بنابراین، باید به کلیه‌ی ابعاد از جمله عوامل دانشجویی، عوامل محتوایی و عوامل مدیریتی توجه ویژه‌ای مبذول داشت. نتایج مطالعه‌ی کنونی اهمیت اخلاق در آموزش مجازی را روشن ساخته و لزوم طراحی دستورالعمل مناسب برای رعایت اخلاق در آموزش مجازی را توسط دست‌اندرکاران آموزش مجازی بیان می‌کند.

واژگان کلیدی: آموزش مجازی، مفهوم اخلاق، عوامل دانشجویی، عوامل محتوایی، عوامل مدیریتی

* Email: i_dadgaran@yahoo.com